

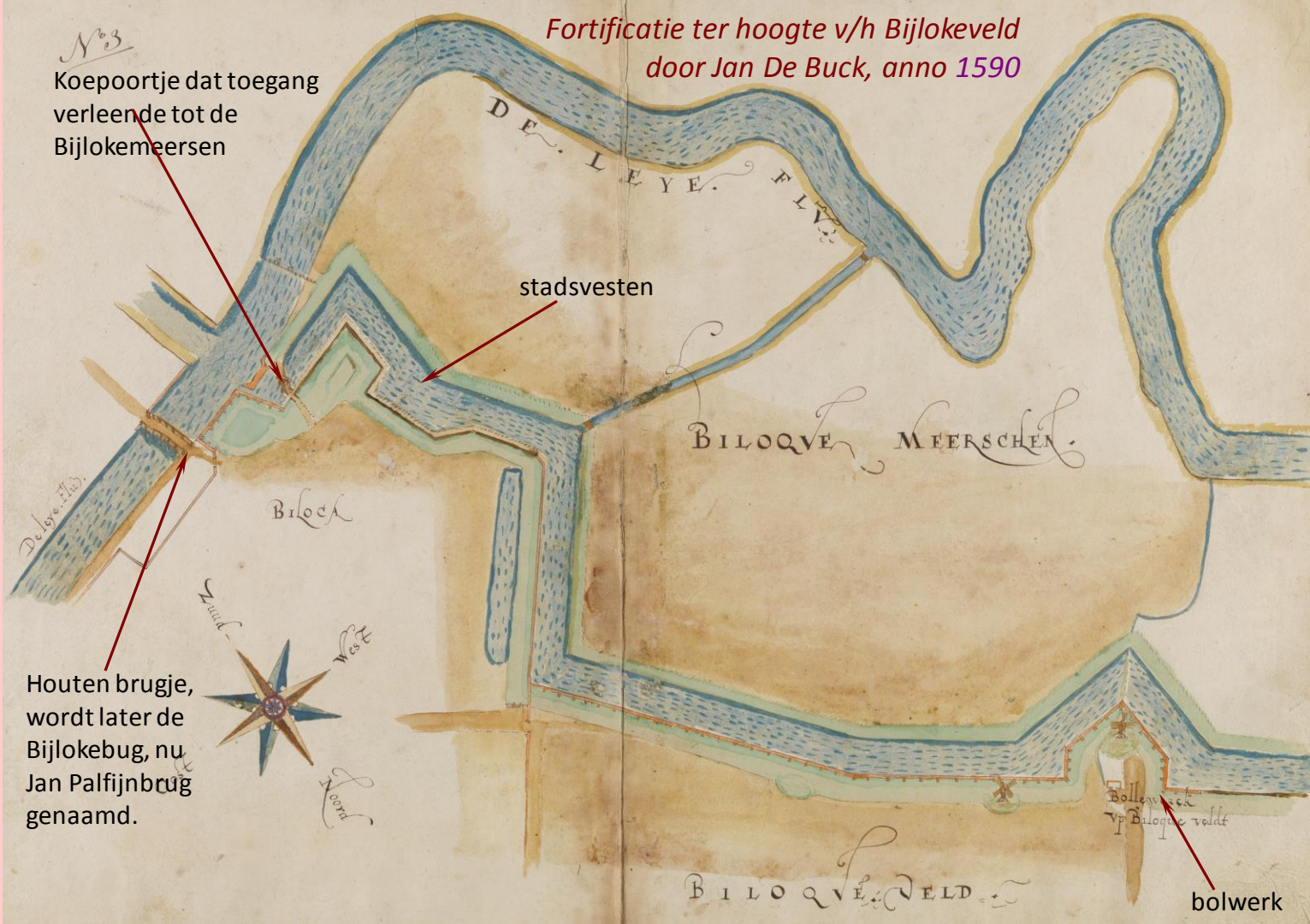
B1

Godshuizenlaan,
Henleykaai- &
Eedverbondkaai,
de oude Bijloke,
Het Stam,
Apothekerstr.,
P. Kluykensstr.,
Bartsoenkaai.

N° 3

Koepoortje dat toegang
verleende tot de
Bijlokemeersen

Fortificatie ter hoogte v/h Bijlokeveld
door Jan De Buck, anno 1590

stadsvesten

Biloch

BILOQUE MEERSCHEN

Houten brugje,
wordt later de
Bijlokebug, nu
Jan Palfijnbrug
genaamd.

Bolwerk
v/h Biloque veldt

bolwerk

BILOQUEVELD

Een groot deel van dit terrein is nu een deel van de Hogeschool Gent

Henleykaai - Leie

Godshuizenlaan - kleine ring

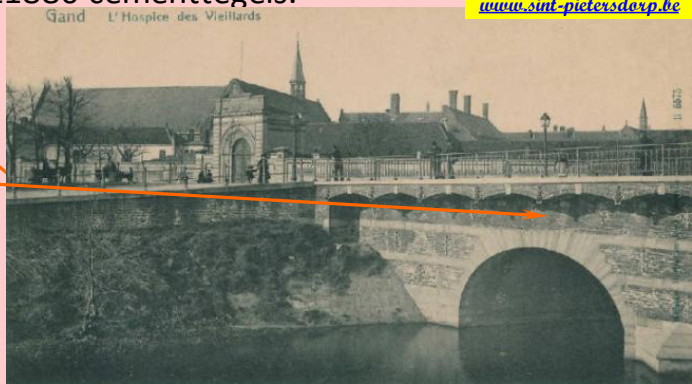
Op de hoek v/d Godshuizenlaan - Henleykaai produceerde Dutry - Massy sinds ±1880 cementtegels.

johan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

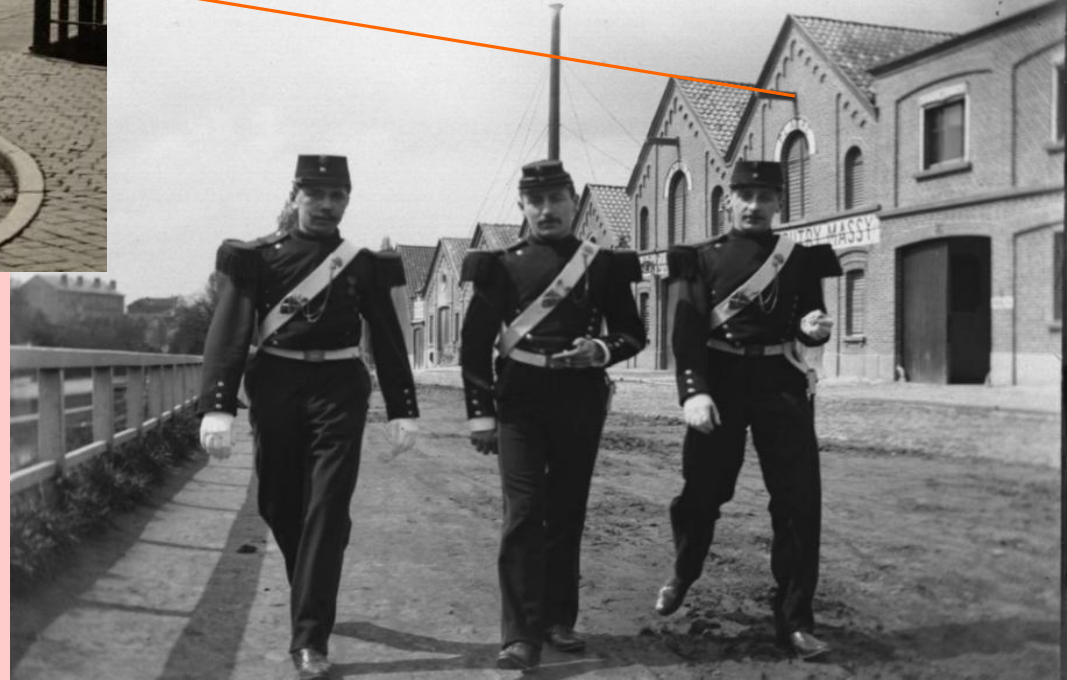
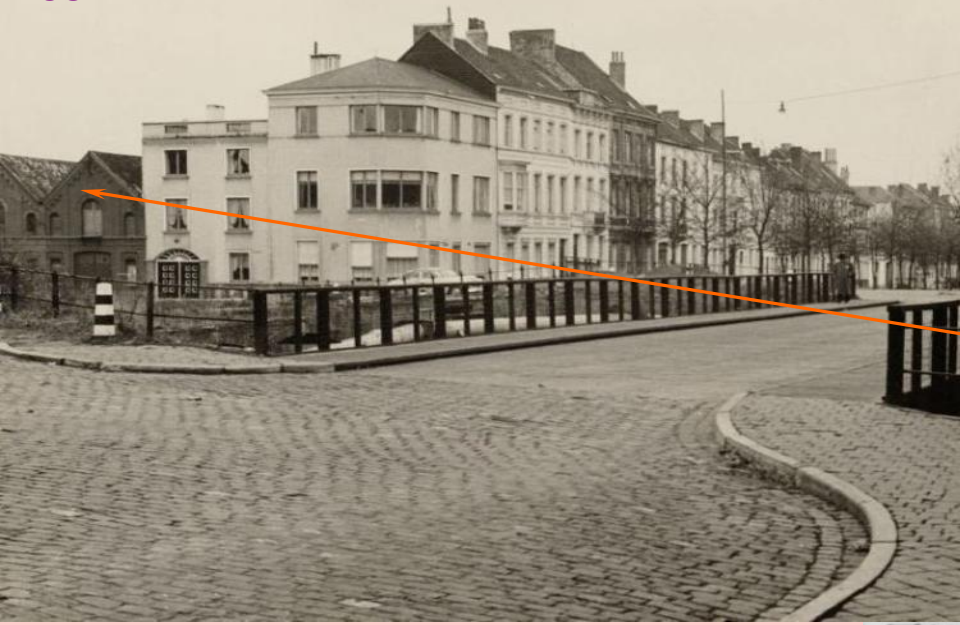
1951

De oude
J. Palfijnbrug
tussen de
Godshuizen-
& de
Ijzerlaan

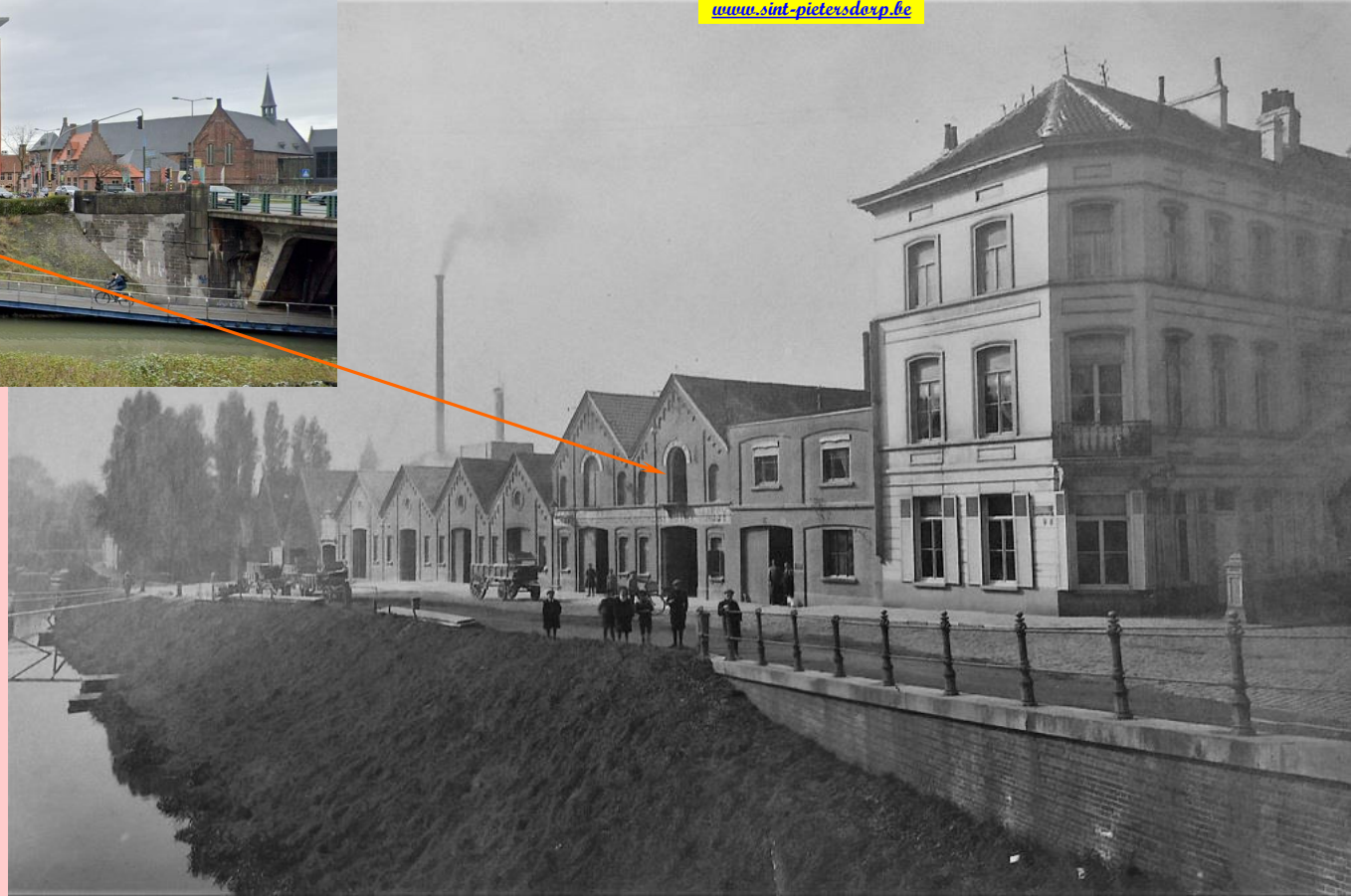
1951

Het gaat natuurlijk niet over die 3 knappe jongelingen maar over de tegelfabriek. Plaats Henleykaai waar nu appartementsgebouwen en een campus van de Hogeschool Gent gevestigd is.

Restaurant Yanko, de laatste getuige van de cementtegelfabriek van weleer heeft het ook moeten opgeven.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1954

De *cité Beernaert*,
Godshuizenlaan 53-103, werd
gebouwd in 1883 en gesloopt \pm
1980 om plaats te maken voor
de gebouwen v/h Provinciaal
Centrum voor
Milieuonderzoek.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Cité Bernaert op de Godshuizenlaan enkele jaren voor de afbraak.

800 jaar lang waren de zusters verantwoordelijk voor het bestuur van de abdij en de ziekenverpleging. In de 17e eeuw werd de abdij in noordoostelijke richting uitgebreid met wat later het klooster zou worden. In 1797 werd de abdij afgeschaft en verlieten de zusters de Bijlokesite. Het hospitaal kwam onder 't bestuur van de Commissie der Godshuizen. De zusters keerden echter enkele jaren later terug en namen hun intrek in de voornoemde 17^e-eeuwse uitbreidingen, vanaf dan *Bijlokeklooster* genoemd. De overige abdijgebouwen deden tussen 1805 en 1911 dienst als *oudmannenhuis*. De zusters trokken er definitief uit in 2001.

Nu een zeer drukke weg.
Een deel van de kleine ring

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Commissie Openbare
Onderstand het latere
OCMW

Godshuizenlaan. In 1913 kocht het stadsbestuur van de **C.O.O.** het oude mannenhuis om er een museum te bouwen, doch door de 1^e W.O. werd alles uitgesteld. De oudjes verhuisden naar een nieuw gebouw op de Lousbergkaai, ondertussen zijn ze daar ook al een tijdje vertrokken. Op deze plaats kwam er een nieuwe ingangspoort, ja nieuwe? Stond deze niet op de Wereldtentoonstelling van 1913 in 'Oud Vlaanderen'? In ieder geval kwam hier de vroegere barokke ingangspoort van het Elisabethbegijnhof uit 1660. In de jaren twintig kwam er schot in de zaak en op 28 mei 1928 deed hier het Bijlokemuseum zijn deuren open. Ondertussen terug een nieuw museum sinds okt. 2010, Het **STAM**.

Gand — Le Cortège scolaire - La France.

Optocht van Franse scholieren uit Arles in de Provence in de stoet van 1913 ter hoogte v/d Bijlokekaai op de Godshuizenlaan, richting Jan Palfijnbrug.

En het jaar erop begon de Grote Oorlog.

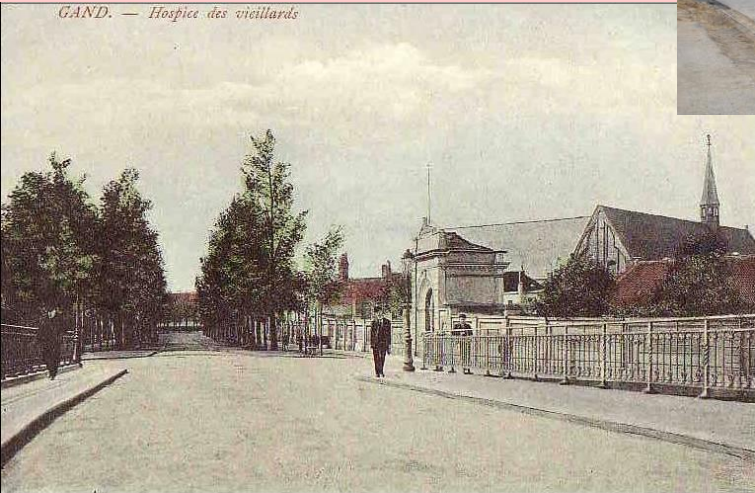

Het
oudemannengesticht
aan de
Godshuizenlaan werd
museum
STAM

Godshuizenlaan

GAND. — Hospice des vieillards

515 GAND L'HOSPICE DES VIEILLARDS

Édit. La Franco-Belge, Louis Carbonez, Gand.

Om verschillende oudere en recente foto's v/d Bijlokesite te kunnen plaatsen heb ik hier, als referentie, op een zwart-wit luchtfoto van ±1955 een transparante overlay geplaatst met de huidige inplanting v/d gebouwen in het rood gekleurd. Zo zie je welke panden verdwenen zijn en wat er is bijgebouwd, m.a.w., alle oude niet ingekleurde panden zijn gesloopt

De verdwenen afdeling radiologie

De 13e-14e eeuwse grote ziekenzaal en kapel

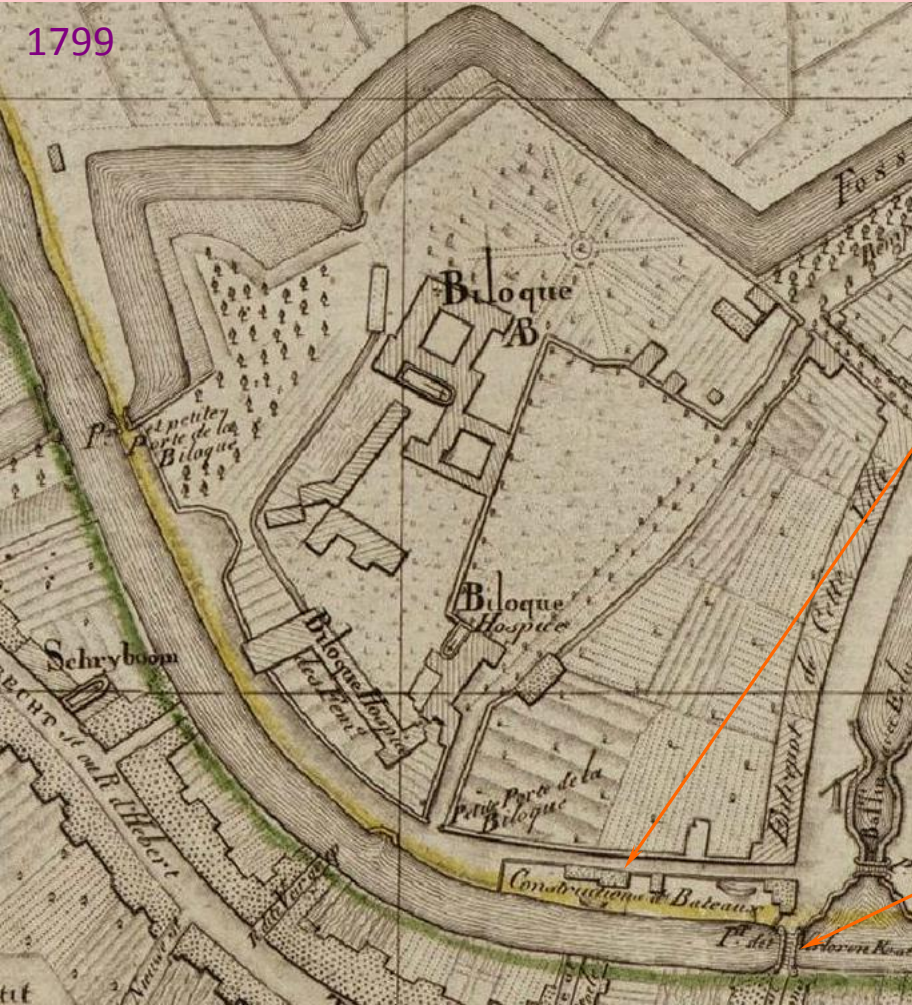
De 13e-14e eeuwse abdij en refter

De 15e-16e eeuwse abdiswoning

Hier stond het standbeeld van Jan Palfijn

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

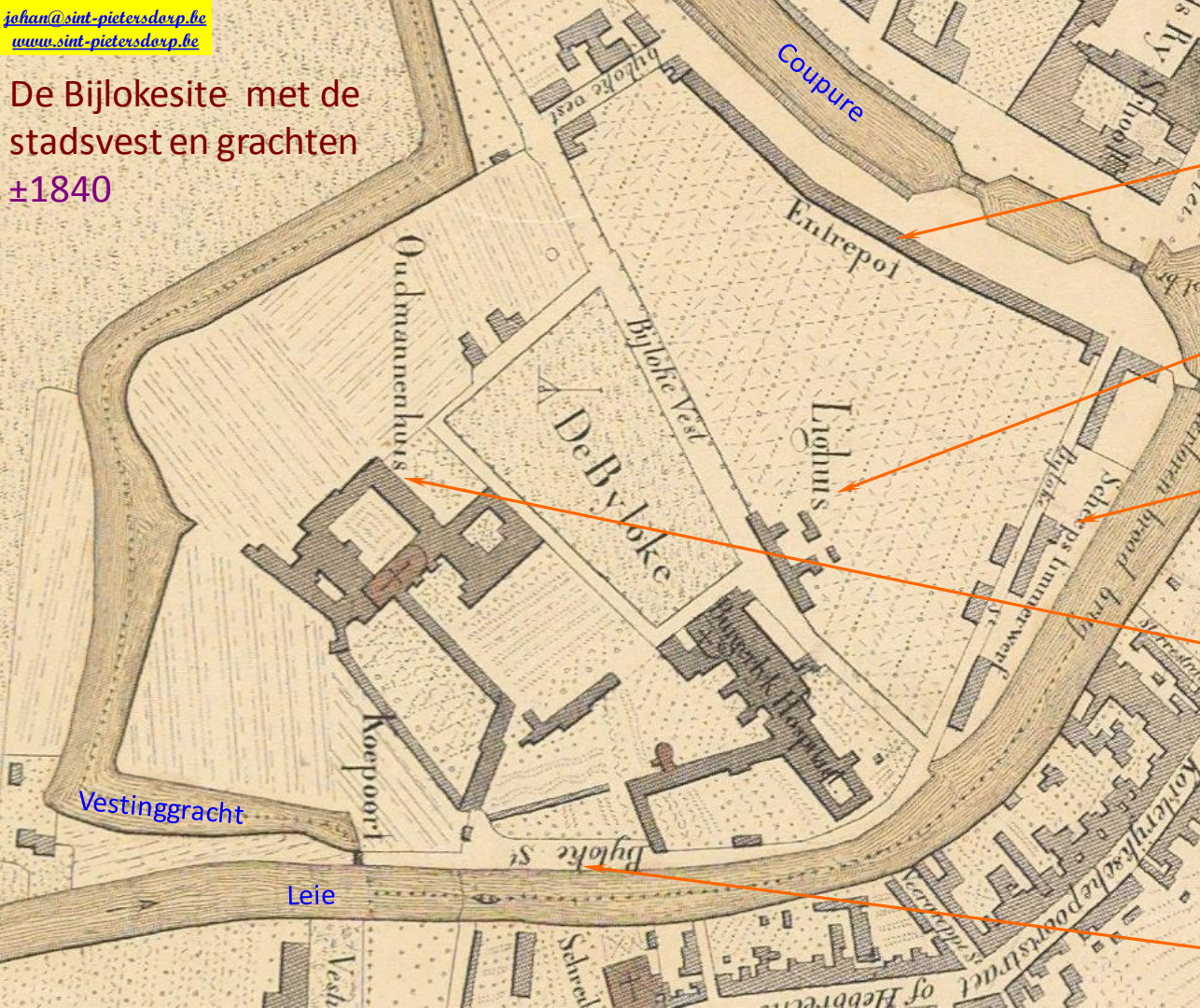
Twee plattegronden v/d Bijlokesite van meer dan 200 jaar geleden met de oude stadsvest, van boulevards nog geen sprake

Op beide kaarten zie je dat de Bijlokekaai nog niet bestond. Er was wel de **Bijloke**-straat met gebouwen langs de Leiekant, die sinds 1770 toebehoorden aan een zekere De Coster die er een **scheepstimmerwerf** uitbaatte.

Verlorenkost brug

De Bijlokesite met de stadsvest en grachten ±1840

Op deze kaart lees je uitdrukkelijk vier locaties:

het **entrepot**, zal medio 19^e eeuw ook verdwijnen omdat de havenactiviteiten zich verlegden naar de nieuwe dokken aan de andere kant v/d stad.

het **lighuis** of moederhuis, toen gelegen langs de Bijlokevest die destijds tot aan de Leie liep;

de **scheepstimmerwerf** langs de Leie-oever, sinds decennia op deze stek gevestigd, doch ook ten dode opgeschreven;

het **oudemannengesticht** gevestigd in de abdijgebouwen.

Hier noch sprake van het nieuwe Bijlokehospitaal noch v/d J. Kluykensstraat.

Nog steeds Bijlokestraat i.p.v kaai.

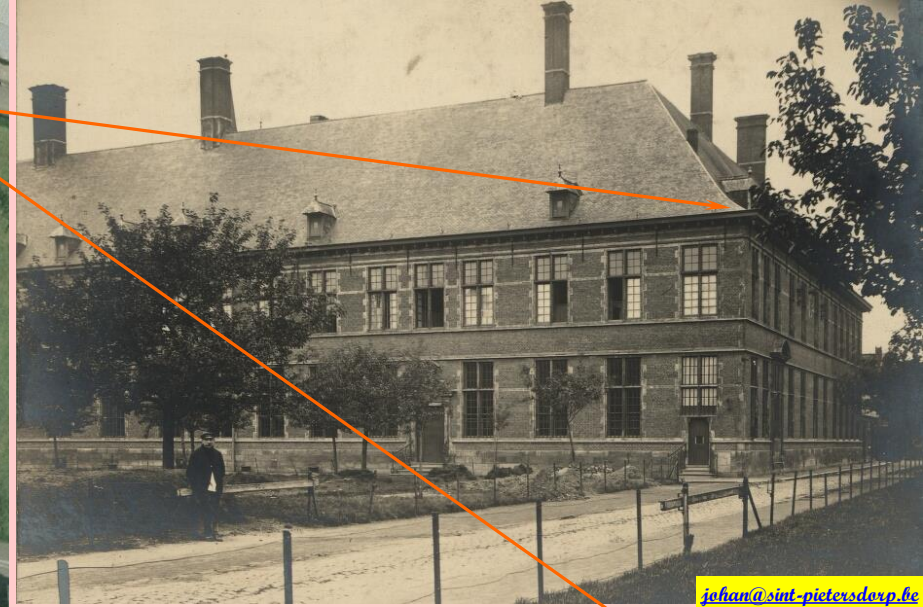
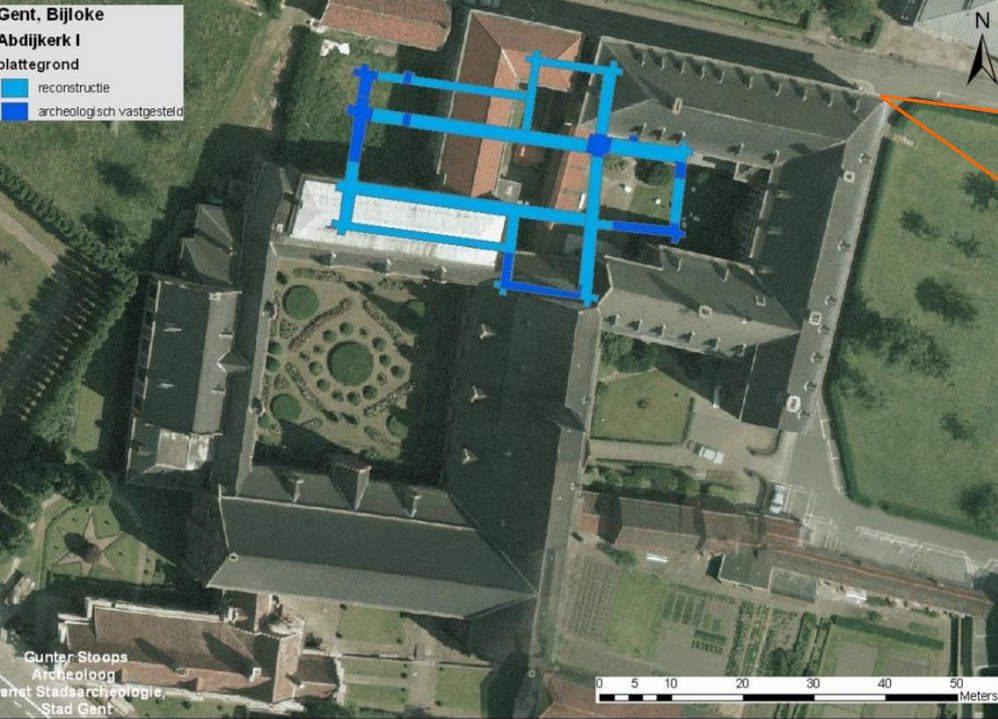
Plan uit 1878 met de J. Kluykensstraat en het nieuwe immense Bijlokeziekenhuis.

De Godshuizenlaan is aangelegd.

Aan de Coupure is het entrepot verwenen en nieuwe burgerhuizen staan op de kaart.

Aan de Leie staan in het rood de projecten ingekleurd, met name de Bijlokekaai zou vorm krijgen en de Verlorenkostbrug wacht op verbreding.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De 13^e-eeuwse romaans-gotische abdijkerk werd door de godsdienstoorlogen zwaar toegetakeld en niet hersteld. De ruïnes werden afgebroken. Pas medio 17^e eeuw werd de oostvleugel v/d abdij deels verbouwd tot de nu nog bestaande kapel. Daar waar de oude kerk stond kwamen nieuwe gebouwen. In 2005 stuitte men bij archeologisch bodemonderzoek in de binnentuinen op de funderingsresten v/d eerste kerk. Op basis daarvan konden de plattegrond ervan inschatten temeer daar in de 12^e-13^e eeuw de kerken meestal oost-westelijk gericht waren.

De Bijlokeabdij werd **oudemannenhuis** tot men in 1913 dienden te verhuizen naar de Lousbergskaaï. De stad wou hier immers het **stadsmuseum** onderbrengen.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

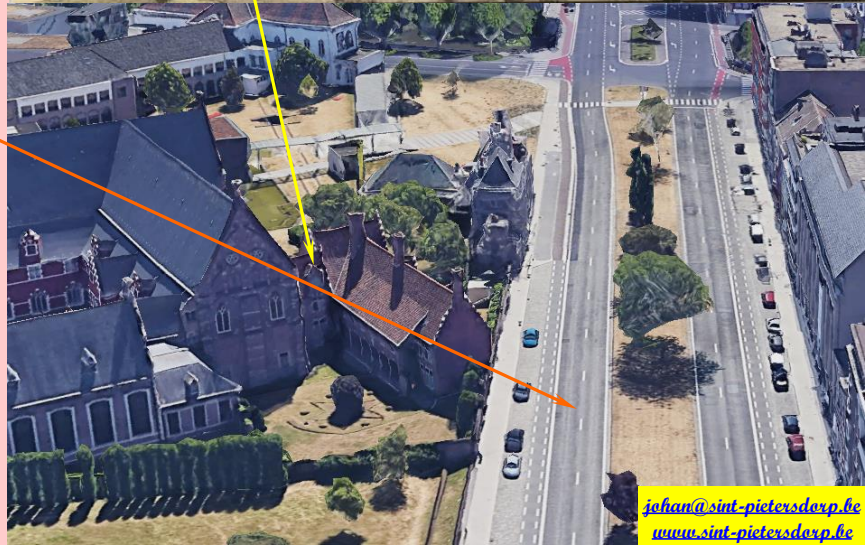

De oude
abdiswoning
langs zij v/d
abdijrefter.
de voorzijde
links, de
achterzijde
met
binnentuin
rechts.

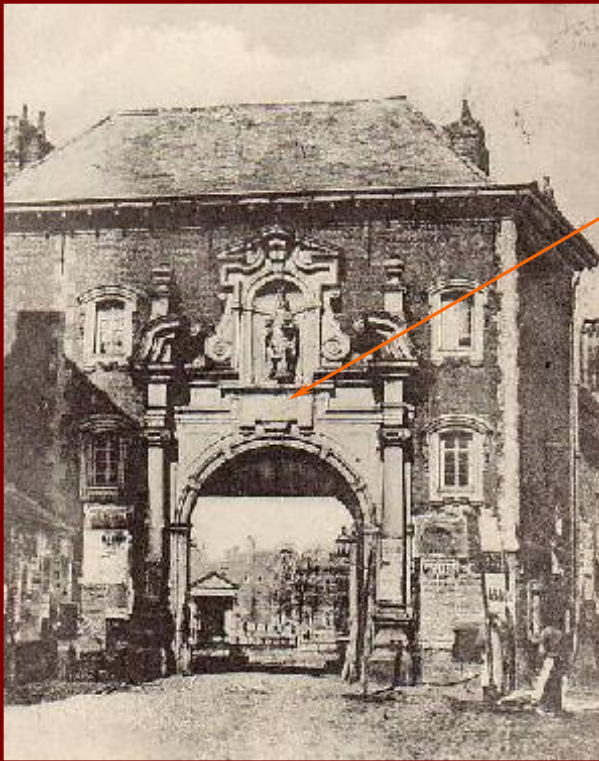

Godshuizenlaan

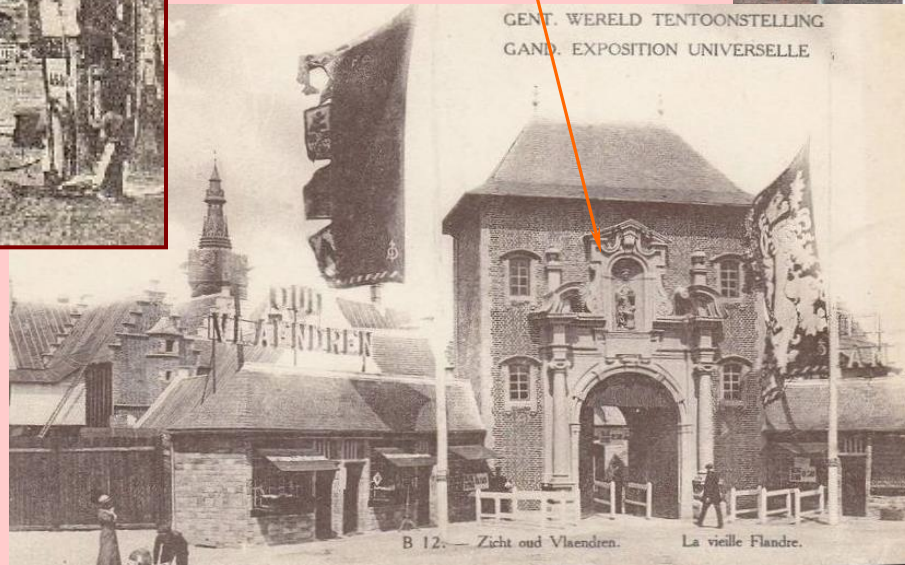

De **Bijlokeabdij** gezien van op de toenmalige stadsvesten (heden de kleine ring, Godshuizenlaan) in **1834**. De **gaaipers** of staande wip v/d schuttersgilden St.-Joris & St.-Sebastiaan stond toen nog overeind.

In 1879 werd het Elisabethbegijnhof opgeheven. In 1904 stond de **ingangspoort** er wel nog steeds. Zij diende echter te verdwijnen om te voorzien in bredere en grotere wegen in de buurt. In 1913 dook ze weer op aan de **ingang van het dorp Oud Vlaendren** op de wereldexpo. In 1926 werd door toedoen van de **Vrienden van Oud Gent** aan de Godshuizenlaan het nieuwe toegangsgebouw opgetrokken, met als centraal element de oude barokke poort van het St.-Elisabethbegijnhof. Waar ze gedurende meer dan 15 jaar zo lang verbleef ben ik niet te weten gekomen.

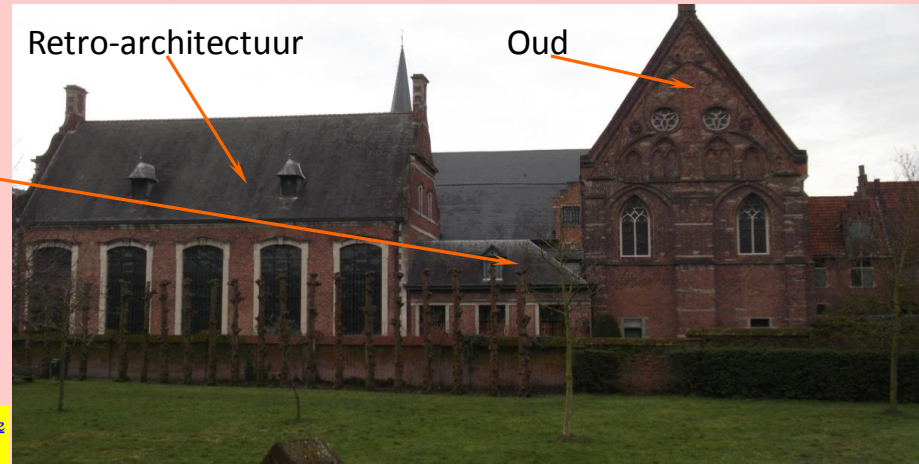

De perikelen van een oude natuurstenen Gentse poort

In 1928 opende het Oudheidkundig Museum er de deuren en dit tot 2005. Vijf 5 jaar later opening van het nieuwe museum het STAM.

De zijleugel van de Bijloke abdij. Het is een prachtig voorbeeld van vroege 14e-eeuwse baksteenarchitectuur en aldus één v/d hoogtepunten v/d baksteengotiek

Retro-architectuur

Oud

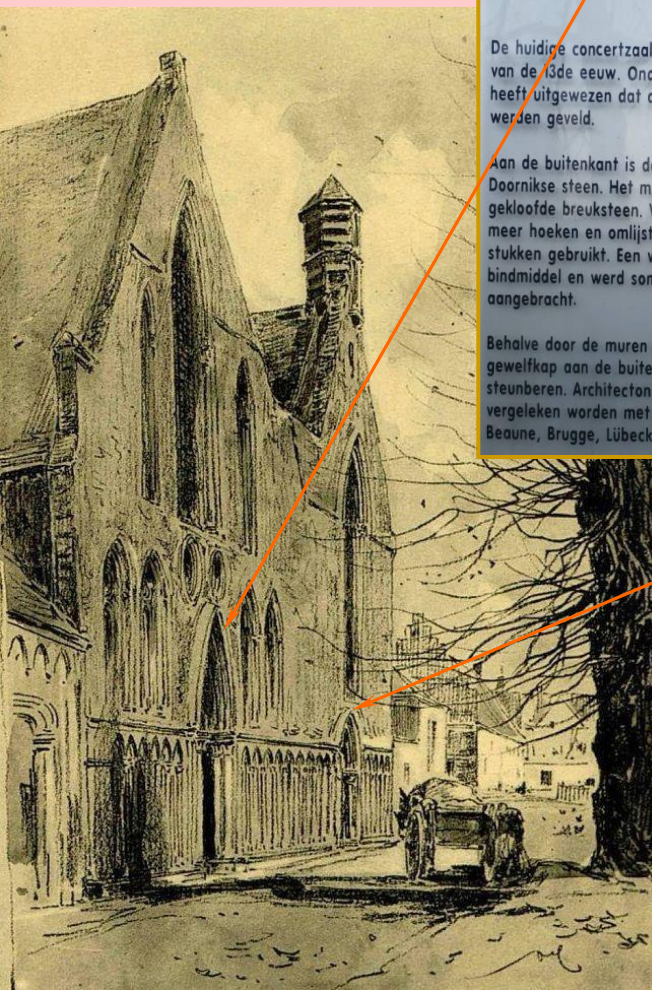
Het hospitaal v/d Bijloke had zijn roots in 1201 in de schaduw v/d St.-Michielskerk op Onderbergen. In 1220 hebben de Gaaf en Gravin van Vlaanderen het hospitaal doen plaatsen buiten de stad onder leiding van enige religieuzen v/d abdij van Oudenbosch in de buurt van Lokeren.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De oude ziekenzaal en kapel.

DE MIDDELEEUWSE ZIEKENZAAL

midden 13de eeuw

De huidige concertzaal is een ziekenzaal uit het midden van de 13de eeuw. Onderzoek van de dakconstructie heeft uitgewezen dat de eikenbomen tussen 1251 en 1255 werden geveld.

Aan de buitenkant is de constructie volledig van Doornikse steen. Het muurwerk bevat vooral ruw gekloofde breuksteen. Voor de afwerking van onder meer hoeken en omlijstingen werden beter gehouwen stukken gebruikt. Een witgroene kalkmortel diende als bindmiddel en werd soms vrij breed rond de breuksteen aangebracht.

Behalve door de muren wordt de druk van de immense gewelfkap aan de buitenzijde ook opgevangen door steunberen. Architectonisch kan deze unieke ruimte vergeleken worden met de beter bekende hospitalen van Beaune, Brugge, Lübeck en Tonnerre.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

DE HOSPITAALKAPEL

tweede helft 13de eeuw

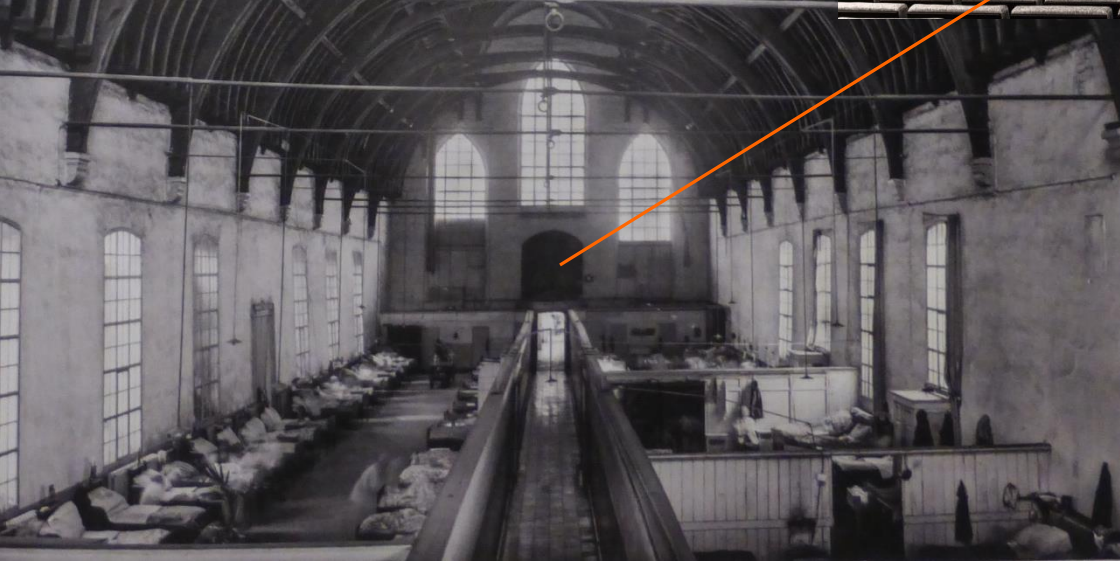
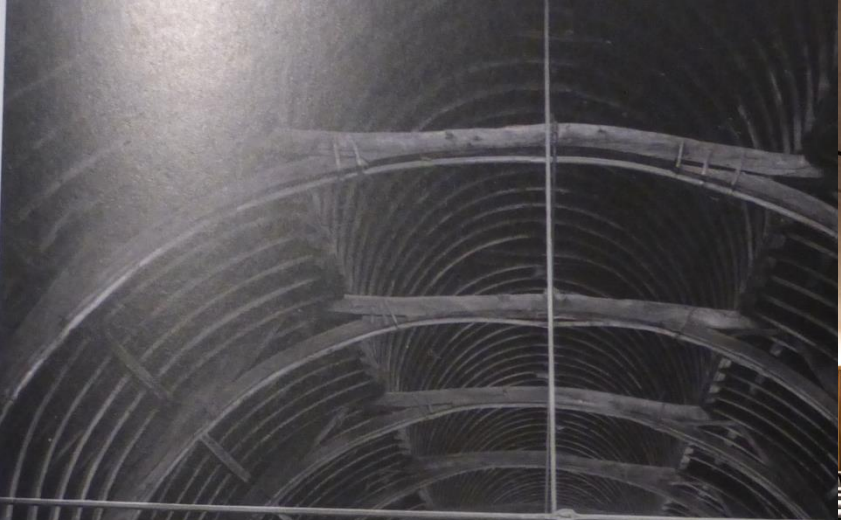
Korte tijd na de voltooiing van de middeleeuwse ziekenzaal werd tegen de zuidwesthoek ervan een rechthoekige hospitaalkapel aangebouwd. Hier konden de zieken de eredienst bijwonen.

Deze kapel werd volledig in Doornikse steen opgetrokken. De drie spitsboogvensters in de zuidgevel en het grote venster in de westgevel vertonen nog hun oorspronkelijke omlijsting met flankerzuiltjes. In de zuidgevel werden de restanten van een middeleeuwse rondboogdeur gerestaureerd.

Bij de 18de-eeuwse verbouwing werd het stenen maaswerk uit de drie vensters van de zuidgevel verwijderd en werd een nieuwe glasin-vulling geplaatst.

De centrale toegang in de westgevel is een neogotisch product uit het midden van de 19de eeuw.

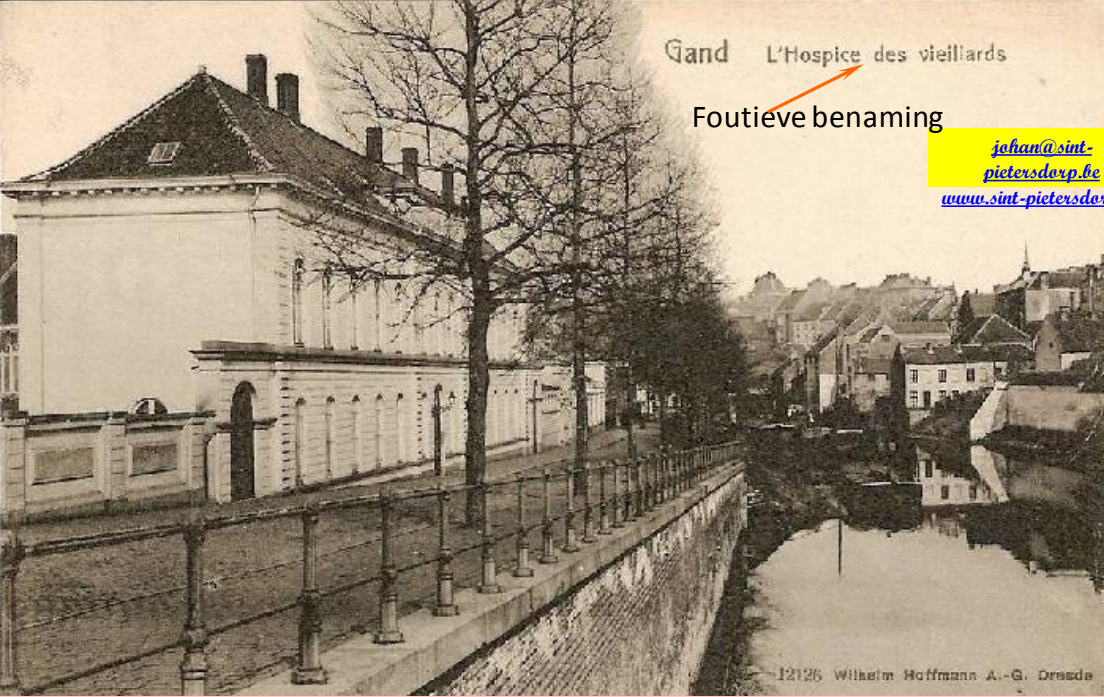

De heel oude ziekenzaal. Moesten de zieken die hier destijds lagen verteld hebben dat dit later een fraaie concertzaal zou worden denk ik dat de hoofdgeneesheer hen zou doorverwezen hebben naar een psychiater. Wat denk jij?

jahan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

Gand L'Hospice des vieillards

Foutieve benaming

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het **vroedkundig gesticht & materniteit** langs de Bijlokekaai. Sinds 1771 zijn er stappen ondernomen geweest om vroedvrouwen op te leiden. De eerste opleiding vond plaats in 't Gravensteen. Tijdens het Frans bewind werden de vroedvrouwen ook begeleid door de overheid.

Een eerste school voor vroedvrouwen, verbonden aan het burgerlijk hospitaal, werd opgericht in 1823 door de provincie. In 1828 kwam er een materniteit bij.

De huidige gebouwen dateren van 1866. Wanneer de opleiding hier werd stopgezet weet ik niet, in ieder geval tot laat in de 20^e eeuw. Daarna lange tijd leegstand, dan enkele jaren politiekantoor, opnieuw leegstand en op heden is er een culturele vzw in ondergebracht.

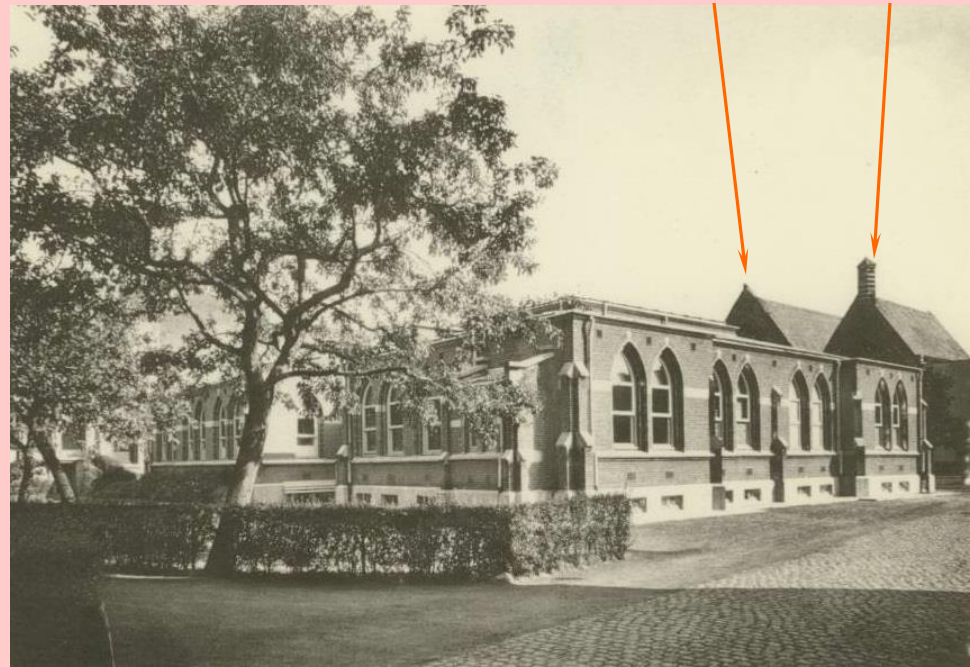

96 = Héloty pie De Graeve, Gand.

In 1837 beslist de gemeenteraad een nieuw hospitaal op te richten. Het zal meer dan 30 jaar duren! Het nieuw hospitaal werd geopend op 1 juli 1869. Een goeie 110 jaar later, in 1982, werd er terug een nieuwe kliniek, Jan Palfijn, geopend. Een deel van de gebouwen aan de J. Kluyskensstraat werd onmiddellijk ingenomen door de Academie van Gent die in 1995 opging in de Hogeschool Gent.

De kliniek voor radiologie was gelegen achter het centrale ingangsgebouw v/h ziekenhuis op het huidige binnenplein vóór de middeleeuwse ziekenzaal en kapel.

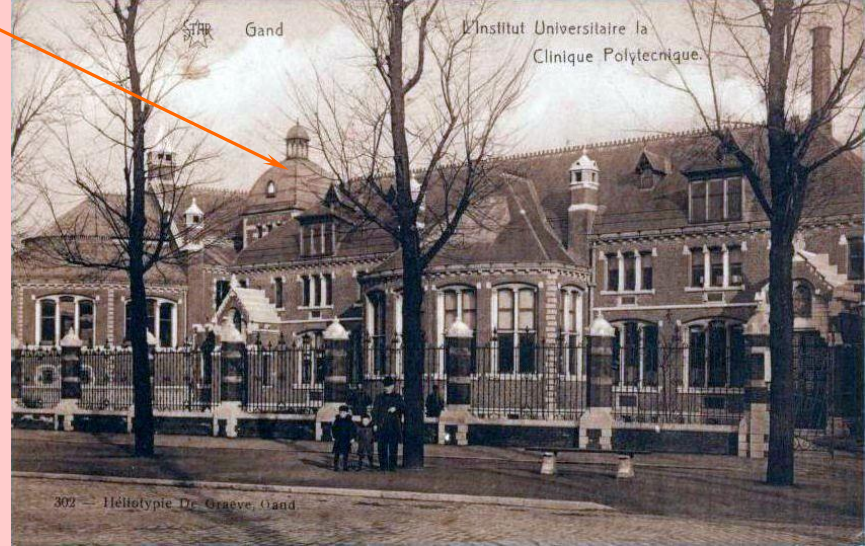
Gand — Institut Universitaire — Clinique polytechnique.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Gand — Institut Universitaire
Clinique polytechnique.

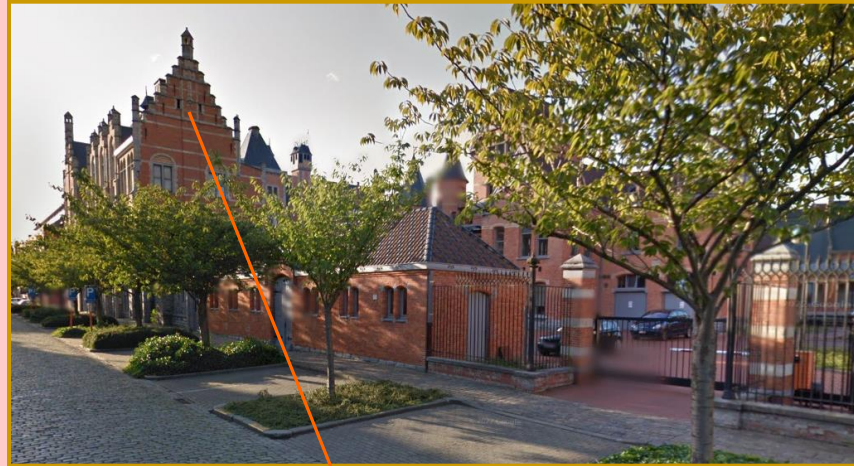
De voormalige universitaire polikliniek aan de Louis Pasteurlaan

Bijlokehof aan de
Martelaarslaan,
Godshuizenlaan en
Groot-Britanniëlaan

Apotheekstraat

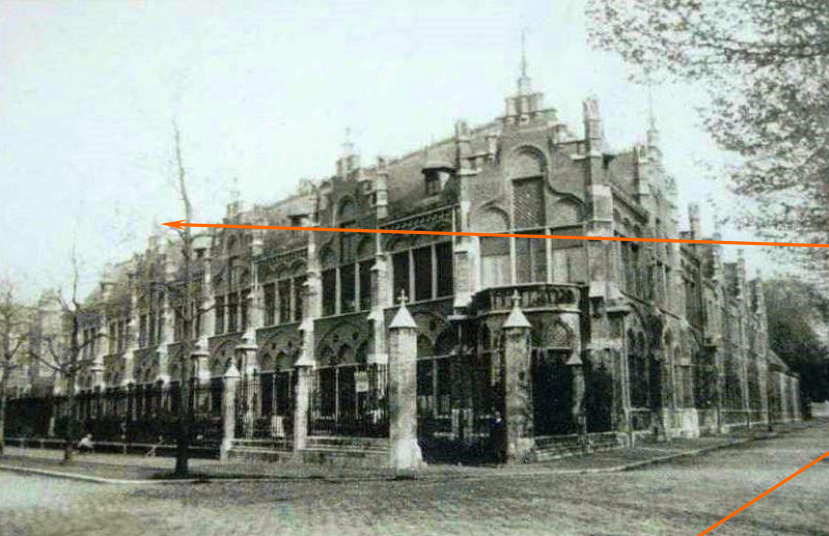

Jozef Kluykensstraat

Baertsoenkaai

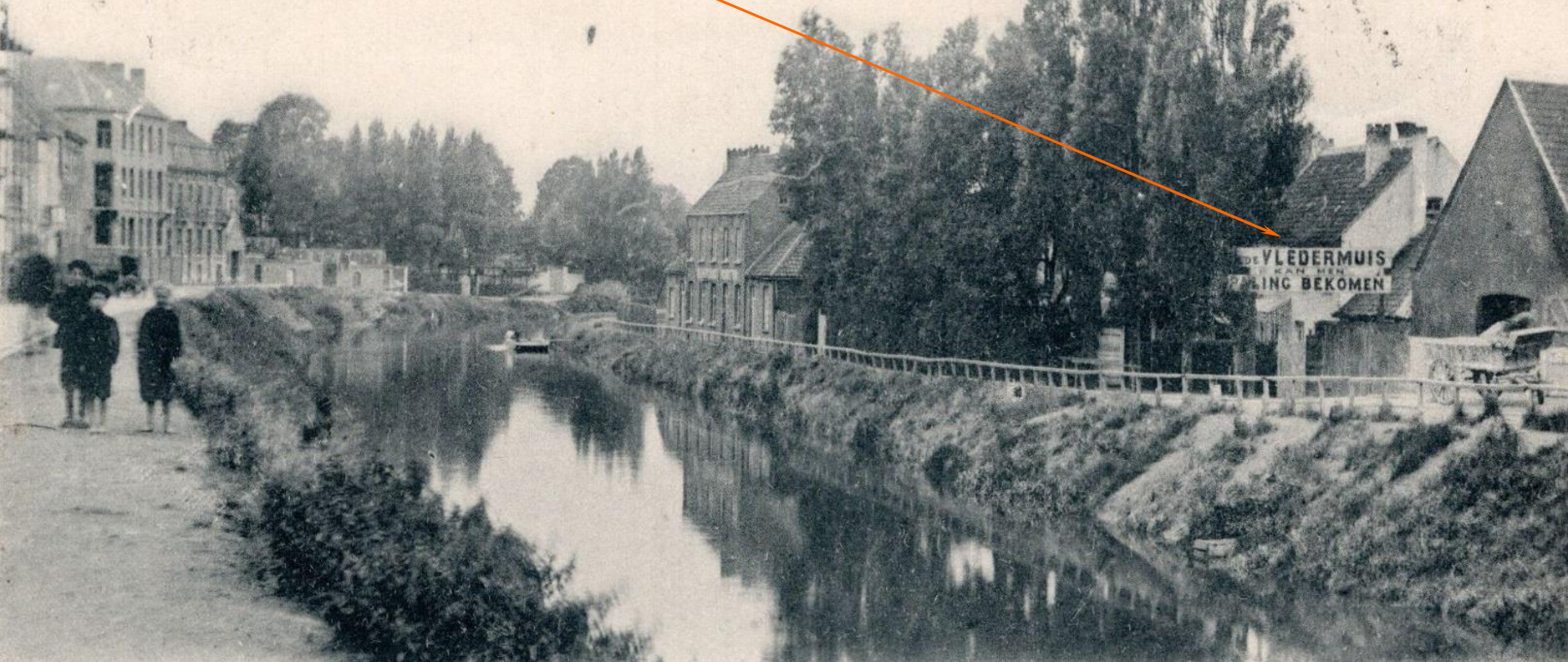
Gand Institut de Pharmacodynamie de l'Université de Gand

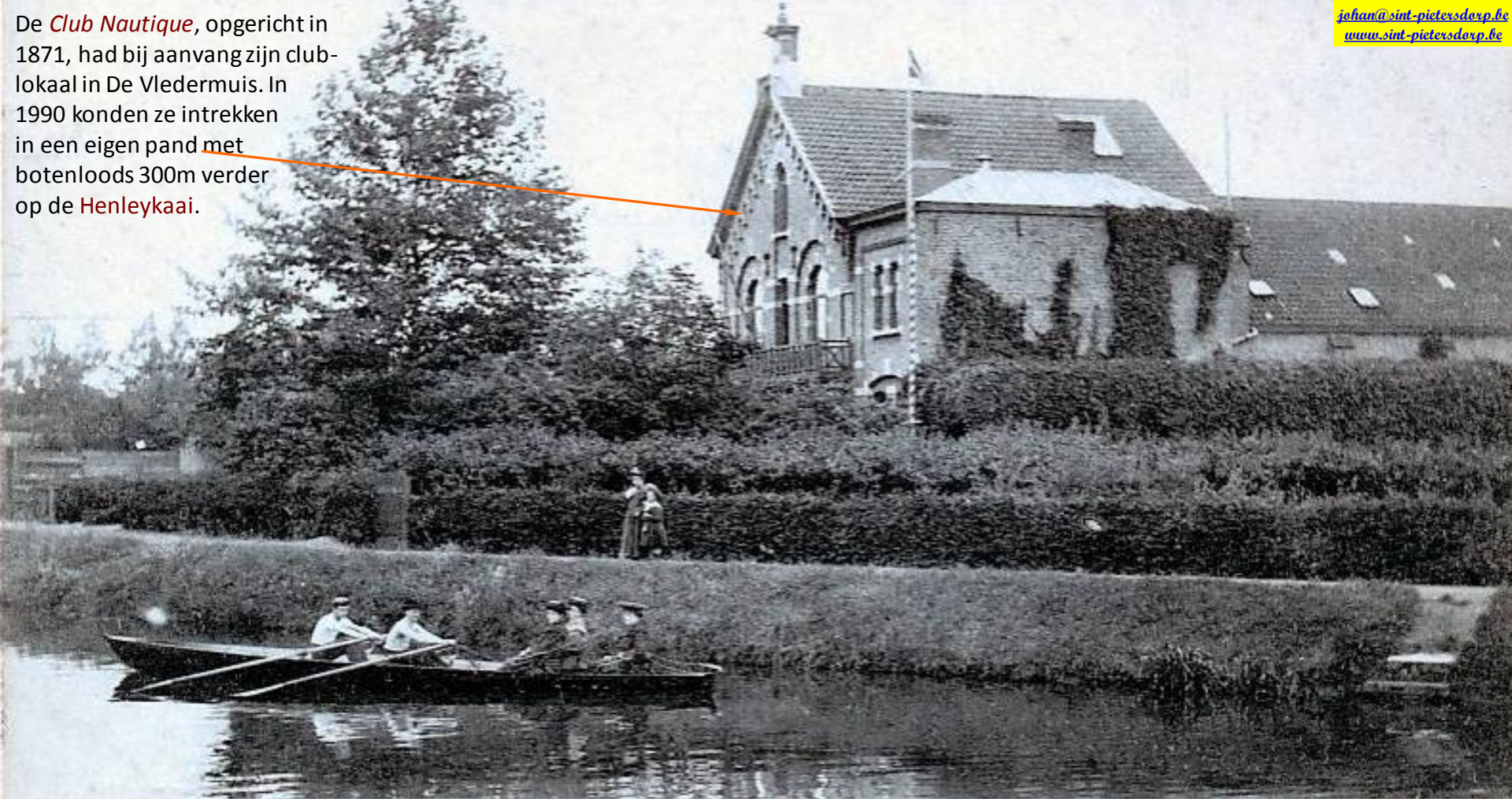
Jozef Kluyskensstraat,
universiteitsgebouw

De guinguette *De Vledermuis*, langs dit deel v/d voormalige Bijlokekaai dat nu **Henleykaai** heet, werd sinds 1864 gerund door de familie Moreels. Men kon er in een groen landelijk kader terecht ontspannen en lekker eten, drinken en/of dansen. In 1888 schakelde de eigenaar over naar bloemisterij. Sinds 1960 is alles ingenomen door de provinciale campus.

Aan de oevers v/d Leie net buiten de stadsring

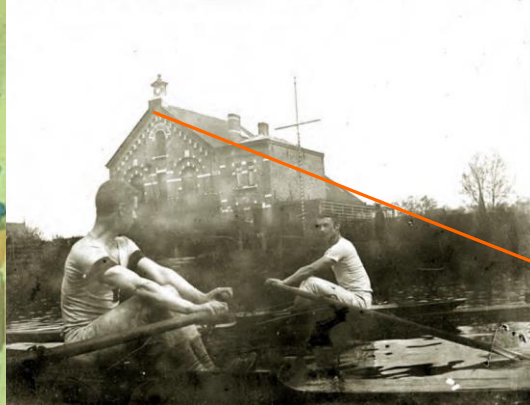
De *Club Nautique*, opgericht in 1871, had bij aanvang zijn clublokaal in De Vledermuis. In 1990 konden ze intrekken in een eigen pand met botenloods 300m verder op de *Henleykaai*.

Gand. — Le Club Nautique Gantois.

De regatta's gingen door op het kanaal van Terneuzen

Bijlokekaai — quai de la Biloque
 1909
 (coupure — albrechtlaan)

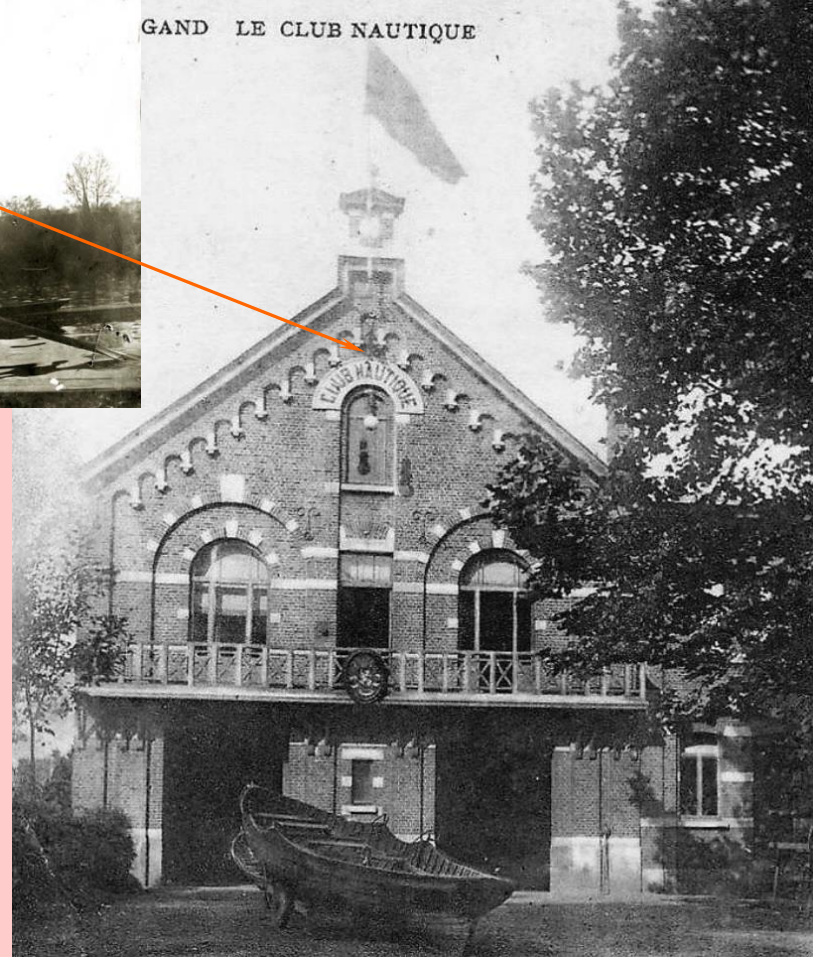
- 1 Baertsoen A. kunstschilder
- 2 Gesticht Rommelaere
- 3 Mys E. bediende
- 5 Moederhuis
- 40 Fabriek Dutry-Massy
- 18 Moreels J. bloemist
- 19 Deleeuw J. linnenwasscher
- 25 Royal Club nautique

Henleykaai — quai de Henley
 1911
 (godshuizenl. — albertlaan)

- 1 Fabriek Dutry-Massy
- 2 Moreels J. bloemist
- 4 Deleeuw J. linnenwasscher
- 5 Royal Club nautique

jahan@sint-pietersdexp.be
www.sint-pietersdexp.be

GAND LE CLUB NAUTIQUE

De Club Nautique, tegenhanger van Sport Nautique, was eveneens aan de Leie gelegen op het gedeelte van de Bijlokekaai dat nu de Henleykaai heet.

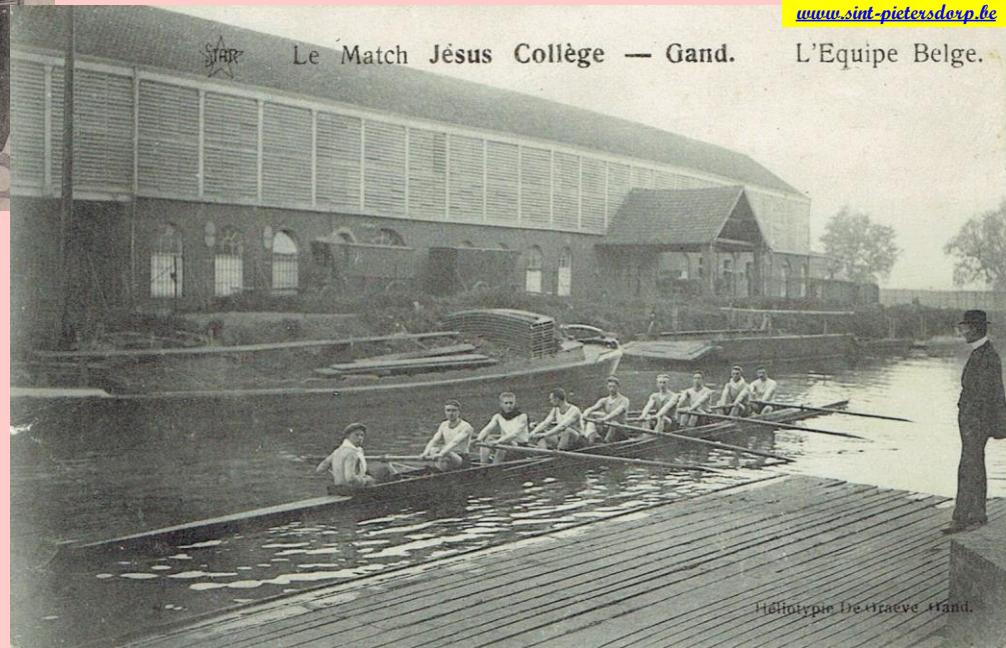

"The Great Challenge Cup" - de befaamde Engelse roeiwedstrijd gehouden te *Henley-on-Thames* wordt sinds het jaar 1839 betwist. Hoewel heel wat landen gepoogd hebben de beker te veroveren is enkel België, namelijk Gent hierin geslaagd, een eerste maal in 1906, dan in 1907 en een derde maal in 1909. Het was een gemengde ploeg van de Sport Nautique en van de Club Nautique die deze prestatie drie maal toe herhaalde. Ze kwamen op onder de naam *Royal Club & Sport Nautique*. In 1909 behaalden ze met hun boot voor de derde maal de overwinning te Henley. De Gentse roeiers versloegen de ploeg van het "Jesus College" uit Cambridge met een halve bootlengte.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Nu weten we waar de naam "Henley" voor staat! Het is dankzij de sportieve prestaties van onze Gentse roeiers dat het gedeelte v/d voormalige Bijlokekaai over de stadsring omstreeks 1910 de naam *Henleykaai* werd toebedeeld omdat hun clubhuis aldaar aan de Leie lag.

Maar waar zou dit geweest zijn, in Gent, de voorhaven?

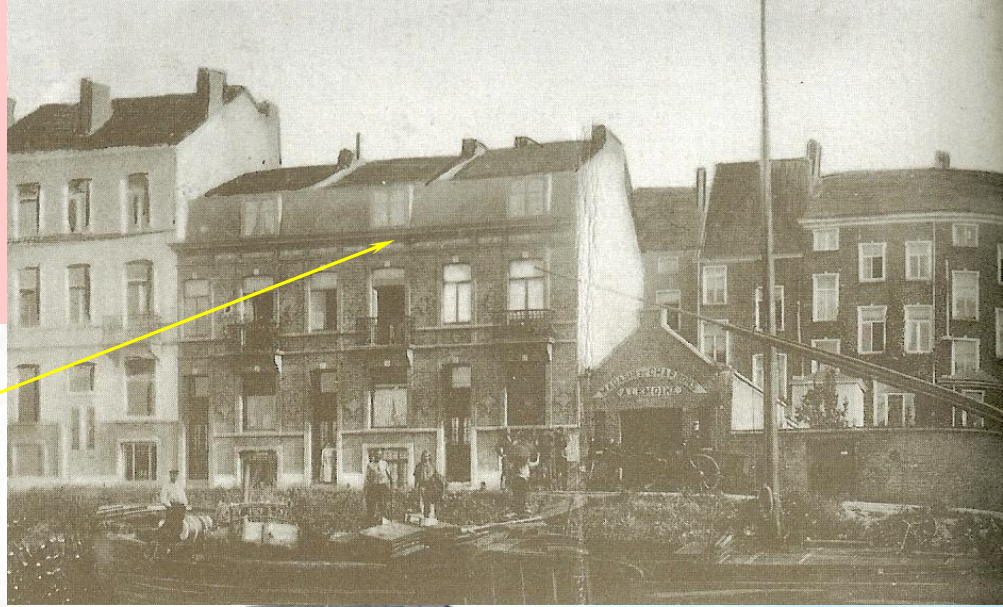
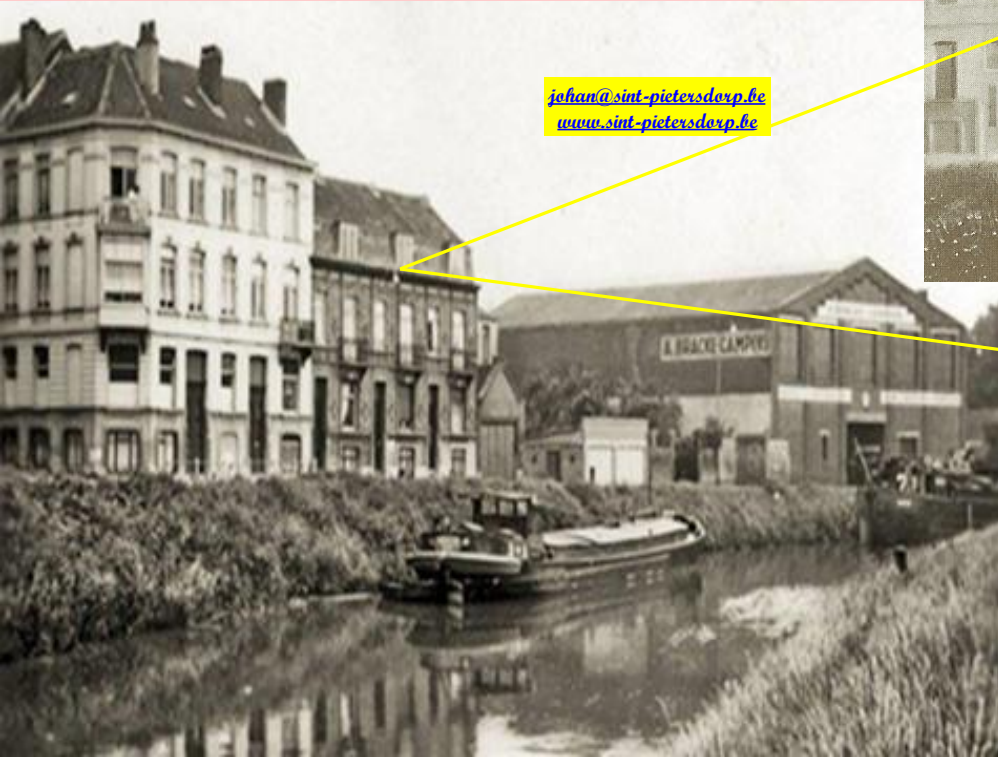
Emile Suys had circa 1910 het café-restaurant **Pavillon de la Lys** in de Meersstraat 64. Omdat de achterzijde van het pand aan de Eedverbondkaai langs de Leie lag pakte hij daar graag mee uit op een postkaart. Zijn specialiteiten, **Gentse waterzooi**, visstooftopje en **paling**.

Heden niks anders dan appartementsgebouwen langs de **Eedverbondkaai**. Van er gezellig te uiteten gaan is geen sprake meer.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Eedverbondkaai ligt ook aan de Leie. Een oude schipper zou zeker nog dit huis herkennen. Wat verder niks meer want alle huizen zijn bijna afgebroken en vervangen door hoge appartementsblokken.

jan@ Sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Jan Palfijnbrug

Loodzwaar standbeeld Jan Palfijn gestolen uit depot

Begin december 2012 gingen dieven aan de haal met het levensgrote, honderden kilo's zware, bronzen standbeeld van verloskundige Jan Palfijn. Het beeld stond opgeslagen in een depot van de Wegendienst in Oostakker tot het zou worden teruggeplaatst op de Bijlokesite. Het beeld werd weggenomen toen de werken aan het Stam begonnen.

Jan Palfijn was de uitvinder van de verlostang. Vele moeders stierven toen ook samen met het kind omdat het niet ter wereld kon komen..

Zie verder [B2](#), het gebied wat verder